

Preek

Gemeente van Christus,

Waarvoor ben je als mens op deze wereld?

Wat is je plek? Daarover gaat het in Daniël 4, al zou je dat misschien in eerste instantie niet zeggen. Het lijkt eerder een wat exotisch verhaal over een machtige koning die ten val komt. Dat komt ervan als je zo hoog van de toren blaast. Hoogmoed komt voor de val. En boontje komt om zijn loontje.

Een verhaal om van te smullen.

Ook als kind... Spannend!

Maar wat heeft het ons dan eigenlijk te zeggen?

Het is niet direct een geschiedenis die je toe kunt passen in je werk als ambtsdrager of op school... Je komt de betekenis van dit hoofdstuk op het spoor als je let op de woorden die heel vaak voorkomen. En één woord springt er direct uit: 'ik'.

Zo begint het in vers 4: *"Ik, Nebukadnezar, leefde zorgeloos in mijn huis en in welstand in mijn paleis"*. En verderop in vers 30: *"Is dit niet het grote Babel, dat ik (...) gebouwd heb..."*. En weer iets verder (als hij alweer genezen is zelfs): *"tot roem van mijn koningschap, mijn majesteit en mijn luister..."*.

'Ik' en 'mijn'. Dat zijn Nebukadnezars favoriete woorden.

Dan komt het al een stuk dichterbij. Een paar jaar geleden kwam er een boek uit waarin gesproken werd over het 'dikke ik'. Als een typering van onze mentaliteit, een leven dat heel erg rond ons zelf cirkelt... Misschien voel je al een lichte irritatie opkomen. Alsof je als mens niet trots mag zijn op wat je hebt bereikt. Men zegt dat 95% van de bakstenen die gevonden zijn in het Babylonische rijk de naam Nebukadnessar draagt. En de hangende tuinen waren een van de zeven wereldwonderen in de Oudheid. Mag je daar niet trots op zijn? Wat is eigenlijk het probleem met Nebukadnessar?

Dat wordt duidelijk in de droom die de koning krijgt.

Hij droomt namelijk over een indrukwekkend grote boom, die reikt tot in de hemel. Een boom die voedsel en onderdak biedt aan allerlei dieren. Zo groot is hij dat hij de wereld overheerst.

De boom is tot op de dag van vandaag een symbool. Een bekende opdracht in een psychologische test. Teken een boom op een leeg papier. Daaruit kun je veel aflezen hoe je over je zelf denkt. En ook in de Bijbel is de boom een beeld van de mens. Denk aan Psalm 1. Hier staat die boom voor de koning. Maar nog een keer de vraag: wat was nu eigenlijk het probleem met hem?

Er is nog een woord dat opvallend is in dit hoofdstuk: 'al' of 'heel'. Zo begint het in 4:1. Hij richt zich tot alle volken op de hele aarde. En ook de boom was te zien 'tot aan het eind van de hele aarde'. Zo zag hij zichzelf, als degene die de hele aarde bestuurt, bijna almachtig. Een boom met de top tot in de hemel...

Het gaat vanmorgen over geloven en het gevaar van de hoogmoed. Wat is dat eigenlijk: hoogmoed. Hier zie je wat het is. Het is niet meer weten wat je plaats is. De plaats die God je in het leven gegeven heeft. Nebukadnezar is zichzelf als god gaan zien. Hij kijkt alleen nog maar naar beneden. Niet meer naar boven...

En als je het zicht op God kwijtraakt, kijk je ook anders naar mensen. Voor anderen heeft hij geen oog meer. Zijn leven draait om zichzelf: "Ik leefde zorgeloos in mijn huis en in welstand in mijn paleis." Bij het voorbereiden van de preek viel mijn oog zomaar op een klein berichtje over tieneridool Justin Bieber. Hij had het huis van zijn burens bekogeld met eieren... Klein voorbeeld hoe je het perspectief op normaal gedrag kwijt kan raken door je roem... Als iedereen je aanbidt, wie spreekt je dan nog tegen?

Maar nu zitten we hier vanmorgen in de kerk. Hier vooraan zitten mensen die hun tijd en energie willen geven voor anderen! Of die dat een tijdlang hebben gedaan. Die soms heel veel hebben

gegeven. Is dit niet het verkeerde Bijbelgedeelte voor een dienst waarin ambtsdragers bevestigd worden en afscheid nemen. Welnu, die vraag heb ik mezelf de afgelopen dagen meer dan eens gesteld. Maar ik ben ervan overtuigd geraakt dat dit gedeelte ons ook als christenen veel te zeggen heeft. Het gaat niet alleen maar over anderen. Over 'de economie' of over 'de wetenschap' waarvan de bomen tot in de hemel lijken te groeien. Ook als christen kun je last hebben van het 'dikke ik'. En ook als gemeente kun je denken: 'het grote Babel, nou ja: eerder Jeruzalem, dat wij gebouwd hebben'. Maar je begrijpt het wel: het idee dat we het allemaal geweldig voor elkaar hebben. 'Zie ons eens...'. Maar dan verschijnt er opeens een hemelse figuur in de droom. Een wachter, een engel, die het bevel geeft de boom om te hakken. En zo gebeurt het ook. De boom valt en er blijft een stompje over... Daniël is verbijsterd als hij beseft wat dit te betekenen heeft. Dit is het lot dat de koning te wachten staat. Hoogmoed komt voor de val.

Nebukadnessar krijgt een les in nederigheid. De stam blijft staan. Maar de machtige kruin wordt eraf gehaald. *'Tot u erkent dat de hemel de heerschappij heeft...'* (vers 26). Dat is de boodschap van Daniël. *'Totdat u erkent dat de Allerhoogste macht heeft over het koningschap van mensen en dat geeft aan wie Hij wil'*. Koning Nebukadnezar was het perspectief kwijt. Hij dacht dat alles draaide om hem zelf...

Daniël herinnert hem aan God. Hij is het die je macht gegeven heeft. Hij geeft je het ambt van het koningschap. Vanmorgen wordt dat ook tegen jullie gezegd. God geeft jullie het ambt. Zo klinkt het straks ook in de vragen die gesteld worden. *"Geloof u dat u in uw verkiezing door deze gemeente door God zelf tot deze dienst geroepen bent."* Werken in de kerk betekent dat je in Zijn dienst staat. Toen we donderdag bij elkaar waren, hebben we het daar over gehad. De kerk is geen eigen zaak! Het is goed om dat voor ogen te houden. Maar het geeft ook ontspanning. Wij hoeven de kerk niet draaiend te houden. Dat zou ook niet kunnen!

God zelf zorgt voor zijn kerk en in die ontspanning mogen we als ambtsdrager ons werk doen. In de wetenschap dat Hij ons draagt!

Zo legt Daniël de droom uit aan koning Nebukadnezar. Het wordt hem dus van tevoren gezegd, voorspeld. Je zou kunnen denken dat hij er dan ook niets aan kan doen. Alsof zijn lot al vast staat. Maar zo is het niet. Daarom adviseert Daniël de koning in vers 27 om zijn zonden te niet te doen door rechtvaardigheid. Daniël zegt dus eigenlijk: uw leven moet veranderen! Het gaat om omkeer, om bekering. Tot God en tot anderen!

Maar alles blijft bij het oude. Gek is dat... Of toch niet? Denk even aan de economische crisis. Dat duurt ondertussen al vijf jaar. Maar wat hebben we nu eigenlijk geleerd? Als de economie weer op het oude peil zou komen, zouden we dan echt andere keuzes maken? Ik geloof er niets van. Kennelijk zijn wij, mensen, hardnekkig. Daniël wijst de koning op wat er aan schort. Hij heeft de hemel uit het oog verloren: God. Maar dat niet alleen: ook de 'ellendigen' is hij vergeten (vers 27). En Daniël 4 houdt ons een indringend spiegelbeeld voor: alleen voor jezelf leven, dat is bij de beesten af. Dan leidt je eigenlijk een dierlijk bestaan. Zo ben je niet bedoeld. Daarvoor ben je niet gemaakt als mens door God...

Je kunt dat prachtig zien op het keerpunt in deze geschiedenis. Wanneer komt koning Nebukadnezar weer bij zinnen? Op het moment dat hij zijn ogen opslaat naar de hemel. Dan keert zijn verstand terug!

We denken als gemeente dit seizoen na over het thema 'leven met overtuiging'. En vanmorgen worden we herinnerd aan wat de juiste plaats is voor ons. Dat is niet leven met een 'dik ik'. Een leven dat cirkelt om jezelf en op anderen neerkijkt. Wat onze roeping is, wordt in het Nieuwe Testament verwoord door Johannes. Als hij Jezus ziet, zegt hij: "Hij moet groter worden en ik kleiner...".

Dat betekent geen valse bescheidenheid of nederige hoogmoed.
Je mag blij zijn met de gaven die je gekregen hebt. Maar het geheim daarvan is Jezus. De grootheid van God is nu juist dat Hij klein wilde worden. Dat Hij zich daarvoor niet schaamde. Als Hij komt, komt Hij in de gestalte van een knecht, een slaaf. Hij komt om te dienen! In Zijn spoor mogen jullie gaan, om te dienen!
Afgelopen week gaf iemand een wijze spreuk door
*God roept niet de bekwamen.
Hij bekwaamt de geroepen.*

Zo is het! En dat geldt voor jullie en voor ons allen!
Zo mogen we dienen, in Zijn spoor die alles gaf.
Zijn voorbeeld roept om te dienen, ied're dag!
Amen